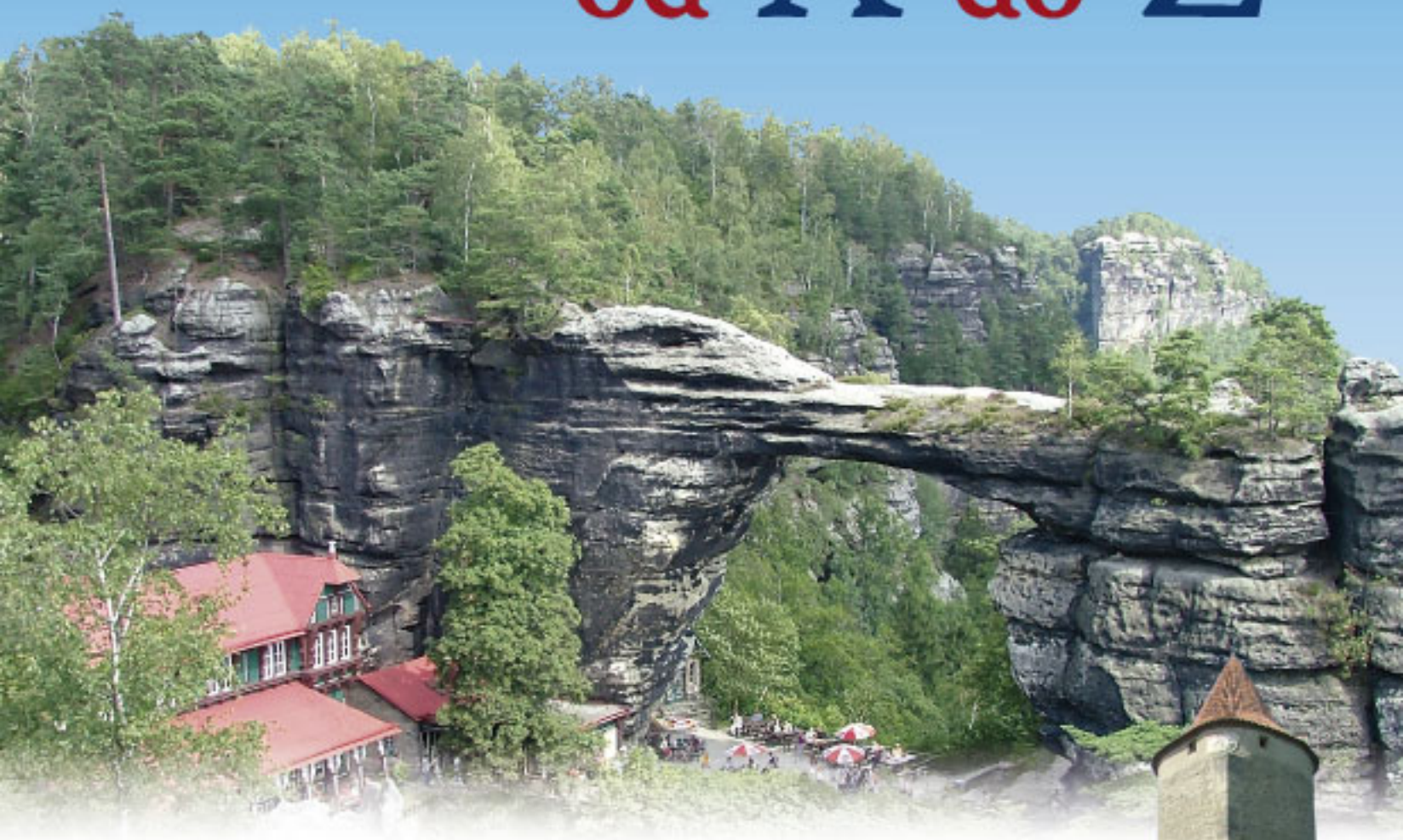

ČESKÁ REPUBLIKA od A do Z

OBCE • PŘÍRODNÍ PAMÁTKY

TECHNICKÉ PAMÁTKY • **HORY**

HRADY • **ZÁMKY**

ZŘÍCENINY

Český Rudolec

Český Šternberk

Benešov

49°48'34.92"N; 14°55'55.56"E

Obec založena ve 13. stol. jako podhradí, status městyse z r. 1654 obnoven r. 2006, nyní vyhledávané letoviště v údolí Sázkavy. Na skále nad řekou gotický hrad, založen Zdeslavem z Divišova r. 1242, pozoruhodná hradní stavba v čele s válcovou věží poškozena při dobývání r. 1467, obnovována do počátku 16. stol. Za třicetileté války hrad vydrancován r. 1627 vzbouřenými sedláky a obsazen Švédy, nákladně barokně obnoven po r. 1650. Objekt s cennými sbírkami vrácen v restituci rodu Šternberků. Pod vrcholem Vražda pozoruhodná předsunutá bašta s břitem a střilnami.

Český Těšín

Karviná

49°44'45.51"N; 18°37'24.1"E

Historické slezské město s hradem na řece Olši doloženo r. 1155, městská práva od r. 1292, od r. 1920 rozděleno říční hranicí na moravskou a polskou část. Historické centrum leží v Polsku, Český Těšín tvoří býv. nádražní předměstí. Za 2. světové války zajatecký tábor STALAG, na jeho místě pomník z r. 1973. Novogotický katolický kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova z r. 1894 v Masarykových sadech, slezský evangelický kostel z r. 1932, adventistický kostel z r. 1928 a kostel Německé evangelické církve z r. 1927, nyní česko-bratrský. Regionální muzeum Těšínska. Rodiště evangelického kazatele a básníka Jiřího Třanovského (1592–1637) a spisovatele Ludvíka Aškenazyho (1921–1986).

Čestice

Strakonice

49°10'6.58"N; 13°48'15.93"E

Obec prvně zmíněna r. 1243, status městyse z r. 1908 obnoven r. 2006. Románský kostel Stětí sv. Jana Křtitele vystaven v 1. polovině 13. stol., o sakristii a oratoř s předsíní doplněn v 19. stol. Nad ním vrch Kalvárie s poutním místem z r. 1626, r. 1820 přestavěny kaple křížové cesty, přistaven poutní kostel Povýšení sv. Kříže se dvěma apsidami a dřevěná poustevna. Při cestě šestiboká kaple Panny Marie Bolestné z 1. poloviny 18. stol. Na místě starší tvrze po r. 1650 vystavěn dvoukřídlý raně barokní zámek, výrazná stavba nad údolím potoka se šestibokou věží členěnou pilastry, po požáru z r. 1690 obnoven r. 1702, nyní účelově využit, objekt obklopuje romantický park, před vstupem kašna ze 17. stol. Západně telekomunikační stožár z r. 1999 o výšce 40 m, ve výšce 7 m vyhlídkový ochoz rozhledny.

Čestín

K. Hora

49°48'26.75"N; 15°6'12.32"E

Obec prvně zmíněna r. 1291. V letech 1575–1582 přebudována pův. tvrz na renes. zámek, část zbořena v 19. stol., zachována dvě patrová křídla se zazděnými arkádami, příkopy a valy. Novorománský kostel sv. Petra a Pavla z let 1859–1861 na místě pův. románského. Patrová fara z 1. poloviny 19. stol. Trojboká výklenková kaplička z počátku 19. stol.

Čestlice

Praha-východ

50°0'10.17"N; 14°35'3.76"E

Obec prvně zmíněna r. 1227. Kostel sv. Prokopa z let 1863–1864 v místě pův. stavby ze 14. stol. Na návsi barokní socha sv. Václava z 18. stol. U obce rozsáhlá komerční zóna a aquapark, v současnosti největší ve střední Evropě. Na rozcestí směrem k Řičanům pod pomníkem hrdinům 1. světové války uloženy dvě kostry z 9. stol. z archeologického nálezů dokládajícího slovanské sídliště nedaleko dnešní obce.

Češov

Jičín

50°20'11.8"N; 15°21'45.71"E

Obec prvně připomínána r. 1360. Dochována polygonální roubená stodola. Socha sv. Václava z r. 1833 a pamětní kříž z r. 1737. Jihozápadně od obce Češovské valy, jedno z nejrozsáhlejších pevnostních hradišť v Čechách, vybudováno patrně Charváty proti Zličanům na rozloze 34 ha, obydleno v 6.–10. stol., valy o výšce 12 m a šířce 15 m, hloubka příkopů až 5 m, považováno též za možné keltské oppidum. Pod valy pomník myslivce Tomáše Svobody z r. 1929, tajného českého bratra popraveného v Kopidlně.

Čičenice

Strakonice

49°9'11.28"N; 14°13'50.33"E

Obec prvně doložena r. 1335. Na návsi kaple sv. Václava z r. 1888. Dochovány statky ve stylu selského baroka. Železniční křižovatka. Jižně za Strpským rybníkem samota Klūs, na níž v 18. stol. žil první český letec Vít Fučík, zvaný Kudlička (zemřel 1804), který údajně několikrát v letech 1760–1770 vzletl pomocí velkých křídel s dřevěnou kostrou a mýchýřů s bahenním plynem.

Čičovice

Praha-západ

50°9'10.52"N; 14°14'27.97"E

Obec při Zákolanském potoce prvně zmíněna r. 1542. Na návrsí na okraji Malých Čičovic osmiboká barokní kaple Nalezení sv. Kříže z let 1711–1714, přestavěna v letech 1908–1909.

Číhaná

Plzeň-sever

49°53'35.26"N; 13°7'30.85"E

Pův. strážní osada doložena r. 1219, nyní část obce Úněšov. Barokní kostel sv. Václava z r. 1717, věž přistavěna r. 1860. Pod ním patrová barokní fara z 1. poloviny 18. stol. a socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1704. Chráněný empírový dům a hrázdné stavení. Na návsi dvě památné lípy. Boží muka z počátku 17. stol.

Číhošť

Havl. Brod

49°44'29.63"N; 15°20'12.83"E

Obec poprvé zmíněna r. 1347. Pův. gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie ze 14. stol., dějiště tzv. číhošťského zázraku o Vánocích 1949, kdy se samovolně začal pohybovat kříž na oltáři, farář Josef Toufar (1902–1950) jako oběť zinscenované provokace umučen ve vězení, událost připomíná pomník z r. 1990. Východně od obce nepatrné stopy blatného tvrziště. Severně v louce pamětní kámen geografického středu republiky s deskou z r. 2006, u něj dřevěný altán.

Čichalov

K. Vary

50°7'26.38"N; 13°10'17.64"E

Obec připomínána r. 1386. Na návsi barokní kaple sv. Jana a Pavla ze 17. stol., přestavěna koncem 19. stol. Severovýchodně od obce krajinná dominanta, hřbitovní kostel Všech svatých z konce 14. stol., později upraven, naposled r. 1928.

Čimelice

Písek

49°28'0.87"N; 14°4'12.21"E

Velká obec v místech pravěkého osídlení na břehu říčky Skalice doložena po r. 1400. Na náměstí v jádře gotický kostel Nejsvětější Trojice, upravován barokně a empírově, věž z r. 1881. V letech 1728–1730 vystavěn barokní zámek, v jeho sousedství gotická tvrz doložená již ve 13. stol. s příkopem, po vystavění zámku užívána jako sýpka, vedle empírový zámček z r. 1817, rozlehlý anglický park. V zámku v letech 1951–1982 filmařská průmyslová škola, nyní vrácen v restituci rodu Schwarzenbergů. V obci a okolí řada barokních soch z místní kamenické hutí. Drobné objekty lidové architektury. Na hřbitově empírová hrobka Vratislavů z Mitrovic z r. 1819 v podobě řeckého chrámu. V nedalekém mlýně U Diků 11. května 1945 podepsána kapitulace Schörnerovy armády, formální potvrzení konce 2. světové války v Evropě.

Číměř

Jindř. Hradec

49°3'38.63"N; 15°4'35.62"E

Obec v půvabné krajině České Kanady doložena r. 1359. Kostel sv. Jiljí s gotickým jádrem ze 14. stol. a renes. věží barokně upraven po r. 1650. Na návsi obnovená barokní kašna z 18. stol. Boží muka z r. 1689.

Činěves

Nymburk

50°13'38.69"N; 15°12'58.22"E

Obec prvně zmíněna r. 1294. Dominantní barokní kostel sv. Václava z let 1729–1732 na základech pův. stavby ze 14. stol. Barokní fara z r. 1749, jako farář zde v letech 1956–1990 působil František Lukeš (1921–1998), kněz, spisovatel a pedagog. Socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1866 a mariánský sloup z r. 1892. Dřevěné lidové stavby.

Čistá

Rakovník

50°1'40.04"N; 13°34'14.7"E

Obec založena po r. 1039 polskými zajatci knížete Břetislava I., písemně doložena r. 1229, od konce 17. stol. proslulá výroba varhan. Pozdně gotický kostel sv. Václava z přelomu 14. a 15. stol. přestavěn v 18. stol. barokně. Socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1725. Barokní kaple sv. Anny z let

1716–1717. Na hřbitově pohřben otec básníka Jaroslava Vrchlického.

Čistá

Ml. Boleslav

50°28'20.91"N; 14°50'49.35"E

Obec prvně zmiňována r. 1143. Na hřbitově kostel sv. Vavřince gotického původu ze 14. stol., nově vystavěn barokně v letech 1697–1700, opraven r. 1879. U obce barokní výklenková kaple sv. Prokopa z r. 1735 a empírová kaple Panny Marie z počátku 19. stol. Na návsi dochována barokní brána statku.

Čistá

Svitavy

49°48'43.95"N; 16°20'51.97"E

Obec prvně doložena r. 1347, do r. 1947 zvaná Litrbachy. Dochovány statky z 19. stol. Kostel sv. Mikuláše gotického původu přestavěn v 2. polovině 16. stol. renesančně a r. 1740 barokně, kolem hřbitov s barokní branou a zdí. Jižně při silnici kamenný kříž z 2. poloviny 18. stol.

Čistá u Horek

Semily

50°31'52"N; 15°36'52.35"E

Obec prvně zmiňována r. 1369. Kostel sv. Prokopa gotického původu empírově přestavěn r. 1819. Lidové sousoší Korunování Panny Marie z r. 1863. Dochovány lidové roubené domy z 18. a 19. stol.

Čistěves

Hradec Kr.

50°17'22.71"N; 15°43'58.69"E

Obec prvně doložena r. 1225, místo hlavních bojů v rakousko-pruské válce r. 1866, v okolí řada pomníků. U silnice obelisk s dvouhlavým orlem z r. 1896. Severně les Svíb, místo tuhých bojů s hroby tisíců vojáků, v lese přes 40 pomníků a označených hrobů, na okraji lesa pomník rakouského myslivce z bílého mramoru z r. 1896.

Čistěves – pomník rakouského myslivce

rodil významný barokní litoměřický architekt Ottavio Broglio (1670–1742).

Čížkrajice

Č. Budějovice

48°48'13.32"N; 14°38'5.43"E

Obec prvně zmíněna r. 1322. Ve středověku hrazená ves s tvrzí, zbytky zdiva tvrže zachovány ve stavbách dvou obytných domů. Z opevnění dochována část hradební zdi a brána na silnici do Trhových Svin. Barokní socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1723.

Čížkrajice

Čivice

Plzeň-sever

49°52'59.66"N; 13°30'45.64"E

Ves nad Beroučkou prvně doložena r. 1180, nyní část obce Dobříč. Na návsi u hřbitova pův. gotický kostel Nejsvětější Trojice, po r. 1700 barokně upraven a přistavěna věž. Na návrší zvaném Na Lhotce zbytky tvrziště s příkopem, pozůstatky vsi zaniklé za husitských válek, severně na jejím místě r. 1849 založen Bertin dvůr, památkový objekt se stájem.

Čížkov

Pelhřimov

49°32'21.36"N; 15°7'5.74"E

Obec prvně připomínána r. 1379. Na místě staré tvrže postaven r. 1785 klasicistní zámek, v polovině 19. stol. pozdně empírově přestavěný na dvoupatrovou budovu s trojúhelným štítem. Za ním park, v nároží ohradní zdi osmiboký empírový pavilón. Rodiště humoristy a spisovatele Františka Jaromíra Rubeše (1814–1853), pamětní deska.

Čížkov

Plzeň-jih

49°32'26.05"N; 13°40'55.88"E

Obec prvně zmíněna r. 1146, spolehlivě doložena r. 1237. Dominantní, pův. gotický kostel sv. Jana Křtitele, barokně upraven v letech 1727–1735, věž přistavěna r. 1873. U kostela mohutná lípa stará přes 250 let. Barokní fara z r. 1680. Severozápadně v místě Na hrádcích zbytky hradu Strašná skála – viz samostatné heslo.

Čížkovice

Litoměřice

50°28'58.94"N; 14°1'48.92"E

Obec doložena r. 1318, koncem 19. stol. založena vápenka a cementárna. Barokní zámek ze 17. stol. přestavěn koncem 19. stol., účelově využit. Barokní kostel sv. Jakuba z let 1675–1677, u něj rozložitá barokní zvonice. V obci se na-

Čížov

Znojmo

48°52'42.44"N; 15°52'23.28"E

Osada prvně zmíněna r. 1323, nyní část obce Horní Břečkov. Pozdně barokní kaple Panny Marie Bolestné a Čtrnácti sv. Pomocníků z r. 1787. Dochovány hodnotné stavby lidové architektury. Na okraji ponechána část býv. pohraničních zátarasů a strážní věž jako ukázka zajištění hraničního pásma před r. 1989. Informační středisko Národního parku Podyjí. Jižně od osady na skále Hardeggská vyhlídka s dřevěným altánem.

Čížová

Písek

49°21'25.53"N; 14°5'37.68"E

Obec prvně zmíněna r. 1316. V dominantní poloze na návrší kostel sv. Jakuba gotického původu, doložen r. 1407, v předsíni náhrobní kámen rytíře Ludvíka Loreckého a jeho dvou synů, zavražděných poddanými r. 1571. Na přilehlém hřbitově kaple sv. Barbory z r. 1759 a dřevěná zvonice z 1. poloviny 16. stol. Býv. špitál z let 1762–1763 s 30 m hlubokou studnou krytou barokní dřevěnou stavbičkou. Z návrší daleký výhled na Písecko. V obci pův. barokní zámek vybudovaný ze starší tvrže r. 1629, upraven na byty a sklady. Býv. panský pivovar z 2. poloviny 17. stol. Malý klášter sester Kongregace Nejsvětější svátosti z r. 1901, zrušen r. 1948. U železničního přejezdu dřevěný kříž na hromadném hrobě francouzských pěšáků padlých v bitvě s Rakusy r. 1741.

Čížová – kostel

Čkyně

Prachatice

49°6'52.63"N; 13°49'36.97"E

Obec na Volyňce připomínána r. 1243. Renes. tvrz přestavěna v 18. stol. na klasicistní a ve 2. polovině 19. stol. novogotický zámek. Na místě druhé tvrze zvané Vysoký dvůr postaven r. 1977 panelový dům. Gotický kostel sv. Máří Magdalény z konce 13. stol. přestavěn v letech 1789 a 1850, v interiéru dochovány gotické malby ze 14. stol. Klasicistní synagoga z r. 1828, židovský hřbitov ze 17. stol. Pod skálou kaplička Panny Marie z r. 1904.

Člunek

Jindř. Hradec

49°6'42.25"N; 15°7'40.27"E

Obec prvně doložena r. 1542. Pozdně barokní kostel sv. Jana Nepomuckého z r. 1787, novorománské zařízení z poloviny 19. stol. Dochována chráněná selská stavení, zejména klasicistní statek z r. 1823.

Čučice

Brno-venkov

49°8'19.3"N; 16°16'42.75"E

Obec obklopená lesy nad údolím Oslavy prvně připomínána r. 1101 v majetku třebičského kláštera, v 19. stol. těžba železné rudy a tuhy, v okolí četné archeologické nálezy. Na návrší kostel sv. Jakuba Staršího románského původu, údajně založen knížetem Břetislavem již r. 1043, po poboření r. 1619 obnoven barokně koncem 17. stol. a opraven po požáru r. 1707. Kaple sv. Jana Nepomuckého.

Dačice

Jindř. Hradec

49°4'48.36"N; 15°26'4.43"E

Pův. ves u brodu přes Moravskou Dyji připomínána r. 1183, v 16. stol. povýšena na město. Starý zámek vystavěn v letech 1572–1579 v renes. slohu jako městský palác s psaníčkovým

sgrafitem a cimbuřím. Nový zámek dokončen počátkem 17. stol., současný vzhled po empírové přestavbě v letech 1831–1833, přístupný veřejnosti, nyní též sídlo městského muzea a galerie. Kolem zámecký park upravený r. 1818 na přírodně krajinářský. Stará radnice z r. 1559 s klenutým mázhauzem přestavěna v letech 1848–1850. Farní kostel sv. Vavřince v současné podobě z let 1775–1788, při něm renes. sedmipatrová městská věž z let 1586–1592 o výšce 51 m, přístupná jako vyhlídka. Mariánský sloup zvaný Loreta z r. 1725. Barokní komplex františkánského kláštera s kostelem sv. Antonína Paduánského z r. 1660, nyní sídlo řádu bosých karmelitánek. Raně barokní hřbitovní kaple z r. 1680. U mostu barokní sochy sv. Prokopa a Jana Nepomuckého z r. 1706. V místní rafinérii r. 1841 vyroben první kptkový cukr na světě, vynález patentován r. 1843, událost připomíná neobvyklý pomník z r. 1983. Soukromé letecké muzeum z r. 2004. Úzkorozchodná zahradní železnice.

Dalečín

Žďár n. S.

49°35'29.6"N; 16°14'37.03"E

Obec na konci Vírské přehradní nádrže prvně připomínána r. 1349. Na návrší kostel sv. Jakuba gotického původu ze 14. stol. s gotickými nástěnnými malbami v přízemí věže, barokně přestavěn v letech 1742–1746. Ke kostelu vede schodiště o 102 stupních s křížovou cestou. Na kopci Hradisko zřícenina hradu, založen kolem r. 1350, jako sídlo loupeživé tlupy pobořen r. 1519, zachovány zbytky věží a paláce. Nedaleká tvrz přestavěna r. 1588 na renes. zámek, v polovině 19. stol. upraven na lovecký ve stylu alpské chaty. Jižně od obce motokrosový areál Pisečská zmla. Výhodně v místní části Veselí evangelická modlitebna z r. 1783, přestavěna r. 1877 na kostel s nízkou věží.

Dalešice

Třebíč

49°7'40.12"N; 16°4'53.73"E

Obec prvně připomínána r. 1101, status městyse z r. 1564 obnoven r. 2006. Uprostřed barokní zámek z 1. poloviny 18. stol. s bohatě zdobenou vstupní branou na místě zaniklého kláštera magdalenitek, v zahradě pozdně barokní socha sv. Leonarda z 2. poloviny 18. stol. Románsko-gotický kostel sv. Petra a Pavla z 12. stol. upraven barokně r. 1715 a novogoticky r. 1908, uvnitř gotické malby ze 14. stol. Barokní fara přestavěna po požáru r. 1703. Na hřbitově pův. barokní kaple sv. Kříže z r. 1708, po zrušení r. 1785 upravena počátkem 19. stol. na empírovou panskou hrobku. Barokní sochy sv. Rocha a Floriána z 2. poloviny 18. stol. V místním zrušeném pivovaru natáčen úspěšný film Postřižiny. Severně na řece Jihlavě vodní nádrž – viz samostatné heslo. Východně ke zřícenině hradu Čalovice – viz samostatné heslo.

Dalovice

K. Vary

50°14'51.47"N; 12°53'48.83"E

Obec doložena r. 1437, od r. 1804 výroba kameniny, později porcelánu. Starý zámek ze 16. stol. vyhořel r. 1899, po obnově využit jako škola. Nový pseudorenes. zámek z doby kolem r. 1875 v parku. Novorománský kostel Panny Marie Těšitelky z r. 1898. Pomník básníka Theodora Körnera z r. 1914 připomíná jeho pobyty v letech 1811 a 1813, v zámeckém parku památný Körnerův dub, poslední ze skupiny pěti dubů starých 700 až 1000 let.

Dambořice

Hodonín

49°22'29.15"N; 16°55'6.75"E

Obec prvně připomínána r. 1141. Dominantní kostel sv. Martina z Tours gotického původu ze 14. stol. přestavěn pozdně barokně kolem r. 1780 a znovu r. 1909. Kolem ohradní zeď z 18. stol. Na místě gotické tvrze ze 14. stol. zaniklé v 16. stol. nyní hřbitov. Evangelická modlitebna z r. 1888. Velký židovský hřbitov z přelomu 16. a 17. stol.

Damník

Ústí n. O.

49°52'18.86"N; 16°33'14.79"E

Obec prvně doložena r. 1304. Novogotický kostel sv. Jana Křtitele z r. 1898, portál a další kamenické prvky pův. gotické stavby zbořené r. 1895 zazděny do hřbitovní zdi. Barokní fara z r. 1754. Sloupy sv. Prokopa z r. 1710 a Jana Nepomuckého z r. 1713.

Damnov

Tachov

49°47'16.87"N; 12°47'48.21"E

Ves doložena r. 1239, nyní část města Bor. Na jižním okraji kostel sv. Martina gotického původu z r. 1352, nyní v barokní podobě z let 1763–1765, snad podle plánů Jana Blažeje Santiniho, před ním socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1750, kopie sochy z Karlova mostu v Praze.

Daňkovic

Žďár n. S.

49°39'19.18"N; 16°8'48.28"E

Obec prvně připomínána r. 1350, po vydání tolerančního patentu jedno z center evangeliků. Dřevěná evangelická modlitebna z r. 1788 přestavěna r. 1818 na zděný kostel zachovávající pův. ráz modlitebny bez věže a zvonů a s vchodem z polí, opraven r. 1940. Patrová fara postavena r. 1908. V obci dvě památné lípy.

Darová

Rokycany

49°50'18.08"N; 13°31'10.06"E

Ves doložena již r. 1235, nyní část obce Břasy. V minulosti těžba černého uhlí, břidlice a železné rudy a výroba dýmavé kyseliny sírové, v okolí stopy po dolování. Poslední průramový přívoz na Berounce. V sousedství Darovanský dvůr, pův. zemanské sídlo, nyní hotel a středisko kongresové turistiky. Severně od vsi pravěké hradiště Radná s trojitým valem a mohylové pohřebiště, jižně u řeky býv. mlýn Dirka se zbytkem vodního kola.

Dasnice

Sokolov

50°8'48.19"N; 12°34'2.5"E

Obec doložena r. 1370 jako lenní panství, zachován hrázděný dům. Součástí obce osada Chlumeck, do r. 1947 zvaná Perglas, v ní býv. tvrz z r. 1570, nyní sýpka. Zchátralý Starý zámek, rokoková stavba z poloviny 18. stol. Nový zámek z doby kolem r. 1900 před r. 1983 zbořen, zachovány jen zbytky parku.

Dašice

Pardubice

50°1'46.54"N; 15°54'50.94"E

Obec na říčce Loučné doložena r. 1318, na město povýšena r. 1913, jeho řada od r. 1990 památkovou zónou. Na náměstí a v okolí řáda měšťanských domů z 18. a 19. stol. Barokní

kostel Narození Panny Marie z let 1677–1707, fara z poloviny 18. stol. Hřbitovní kaple Panny Marie Bolestné z r. 1755. Několik barokních soch světců z 18. stol. Židovská synagoga z r. 1822.

Davle

Praha-západ

49°53'23.21"N; 14°23'51.39"E

Obec při soutoku Vltavy a Sázavy připomínána již r. 999, historický status městyse z r. 1310 obnoven r. 2008. Novobarokní kaple Navštívení Panny Marie z let 1897–1898. Železný most přes Vltavu z r. 1905, u něj pomník vltavských plavců. Po výstavbě nového mostu Vltavanů r. 1991 starý upraven na lávku. V místní části Svaty Kilián pův. gotický kostel téhož světe z r. 1352, po požáru vystavěn barokně r. 1692. Zděná barokní zvonice z r. 1767. Kaplička sv. Jana Nepomuckého z r. 1773. Na ostrohu nad soutokem obou řek stopy slovanského hradiště Sekanka. Na ostrově sv. Kiliána v korytu Vltavy vybudován r. 999 benediktinský klášter, zničen husity r. 1420, poslední mniši v nouzových obydlích žili do r. 1517. Archeologickým průzkumem v letech 1898–1933 odhaleny hroby mnichů a základy románských a gotických staveb.

Deblín

Brno-venkov

49°19'16.18"N; 16°20'47.08"E

Obec poprvé zmíněna r. 1173, status městyse z r. 1466 obnoven r. 2006. V několika domech a na parcelách poblíž staré školy zbytky hradu rozbořeného r. 1316, zachovány brány panského dvora, fragmenty zdiva a sklepy. Na hradišti kostel sv. Mikuláše románského původu z 13. stol., barokně přestavěn r. 1746. Kamenný kříž z r. 1805. Empírová myslivna z r. 1852.

Děčín

Děčín

50°46'41.93"N; 14°13'16.94"E

Průmyslové město a přístav na Labi, název odvozen od slovanského kmene Děčanů. Přemyslovská pohraniční pevnost prvně zmíněna r. 1128, po r. 1250 královské město. V dominantní poloze na skále nad soutokem Labe a Ploučnice zámek, pův. hrad z 13. stol., postupně přestavěn renesančně a raně barokně, klasicistní úpravy provedeny v letech 1786–1796. Stavba nepravdělného půdorysu, budovy svírají rozlehlé nádvoří, v čele štíhlá hranolová věž. V letech 1932–1990 sloužil jako kasárna, od r. 1991 v majetku města, opravován a zpřístupňován, r. 2009 pod nádvořím archeology nalezeny unikátní zbytky pův. hradu. Při zámku Růžová zahrada s gloriem a sallou terrenou. Po r. 1670 vybudována unikátní, téměř 300 m dlouhá přístupová cesta s branami a lemovaná 7 m vysokými slepými arkádami, tzv. Dlouhá jízda. U ní barokní kostel sv. Kříže z let 1687–1691, druhý kostel sv. Václava a Blažeje vystavěn r. 1754 barokně na místě starší stavby, u něj barokní kaple Panny Marie Pomocné z r. 1726. Přes Ploučnici řetězová lávka z r. 1831 a kamenný renes. most z let 1564–1569 se sousoším tří světců z r. 1714. Přes Labe historický Tyršův most z r. 1933 na základech řetězového mostu. Novogotická radnice z r. 1844, několik památných domů. Na levém břehu Labe v místní části Podmokly pseudorománský kostel sv. Františka Serafinského z let 1856–1858, novogotický evangelický kostel z let 1881–1884, synagoga z r. 1907. V býv. loveckém záměčku oblastní muzeum, před ním památný jinan starý téměř 300 let. Přes Jilovský potok Ovcí lávka z r. 1620. Na

impozantním skalním útvaru zvaném Pastýřská stěna, zdvihající se do výšky 150 m nad řekou, vybudována r. 1905 výletní restaurace v podobě romantického hradu s 18 m vysokou věží, za ní od r. 1949 zoologická zahrada. Severně nad městem vyhlídková Stoličná hora, pův. Quaderberg, s obeliskem z r. 1879 a altánem z r. 1866, do r. 1765 popravistiště. Nad jižním okrajem vrch Velký Chlum (508 m n. m.), na něm volně přístupná, 19 m vysoká kamenná rozhledna z r. 1930, opravena r. 1997. U zámku se narodil Dr. Miroslav Tyrš (1832–1884), spoluzakladatel Sokola, jeho pomník na břehu pod hradní skálou.

Děčínský Sněžník

Děčín

50°47'27.7"N; 14°6'13.66"E

Zdáleka viditelná mohutná pískovcová stolová hora v Děčínské vrchovině (723 m n. m.) a krajinná dominanta. Na vrcholu 30 m vysoká kamenná rozhledna z r. 1864, po opravě přístupná veřejnosti, vynikající kruhový rozhled. Na severním okraji tzv. Drážďanská vyhlídka. Na jižním úpatí švédský hřbitov z třicetileté války.

Defurovy Lažany

Klatovy

49°24'29.81"N; 13°40'32.98"E

Ves prvně zmiňována r. 1336, nyní část obce Chanovice, pův. zvaná jen Lažany, přídomek Defurovy podle hraběte Jana Desfourse. Raně barokní zámek vznikl ve 2. polovině 17. stol. přestavbou starší tvrze, čtyřkřídlá dispozice s otevřenými přízemními arkádami svírá nádvoří, průčelní štít nese věžičku. Barokní sýpka. Raně barokní kaple sv. Antonína Paduánského ze 17. stol. Socha sv. Donáta z r. 1733.

Děkov

Rakovník

50°10'13.03"N; 13°33'17.12"E

Chmelařská obec připomínána r. 1325. Barokní kostel Narození sv. Jana Křtitele z r. 1664 na místě starší stavby přestavován v letech 1729 a 1868. Renes. zámek přestavěný ze středověké tvrze po požáru koncem 18. stol. zanikl.

Děpoltovice

K. Vary

50°17'37.02"N; 12°48'53.14"E

Obec prvně zmíněna r. 1273. Zámek ze 17. stol. jako součást hospodářského dvora empírově přestavěn v 19. stol. Barokní kostel sv. Michaela z let 1786–1787. Zachovány stavby lidové architektury. Jižně od obce rekreační Děpoltovický rybník o rozloze 18 ha.

Děrné

N. Jičín

49°43'32.06"N; 17°55'34.19"E

Ves prvně připomínána r. 1293, nyní část města Fulnek. Gotický kostel sv. Petra a Pavla ze 14. stol. přestavěn barokně r. 1680. Kaple Nejsvětější Trojice z 18. stol.

Desná

Jablonec n. N.

50°45'24.49"N; 15°18'43.14"E

Průmyslová horská obec na stejnojmenné řece prvně zmíněna r. 1691, na město povýšena r. 1968. Pseudogotický kostel Nanebevzetí Panny Marie z r. 1903 a starokatolický kostel Nanebevstoupení Páně s farou v témže slohu z let 1889–1890. V parku secesní Riedlova vila z r. 1895, pův. sídlo sklářského podnikatele, nyní informační a kulturní středisko

disko s muzejní expozicí sklářství. Rodinná Riedlova hrobka v podobě pseudoslohové kaple z let 1889–1890. Karnethův vodní mlýn z r. 1815. Stará brusírna skla z r. 1831. V horní části města památník 62 obětí přívalu vody při protržení přehrady na Bílé Desné r. 1916.

Dešenice

Klatovy

49°16'21.88"N; 13°9'22.83"E

Obec prvně zmiňována r. 1272, historický status městyse obnoven r. 2006. Gotický kostel sv. Mikuláše ze 14. stol. přestavěn do barokní podoby. Gotická tvrz přestavěna v 18. stol. na zámček, úpravou na pivovar seřezány slohové rysy. Barokní socha sv. Jana Nepomuckého z poloviny 18. stol.

Dešná

Jindř. Hradec

48°57'28.08"N; 15°32'43.55"E

Obec prvně uváděna r. 1300. Pozdně gotický kostel sv. Jana Křtitele z r. 1494, barokně upraven kolem r. 1785. Barokní hřbitovní kaple sv. Kříže z r. 1739, u hřbitova barokní socha sv. Jana Nepomuckého. Výklenková kaplička z počátku 19. stol. Dochovány lidové domy s empírovými branami.

Dešov

Třebíč

48°59'9.04"N; 15°42'6.64"E

Obec prvně doložena r. 1398, v jednu obec sloučeny Malý Dešov a Velký Dešov r. 1960. Část obce se zachovaným souborem lidové architektury prohlášena r. 1995 památkovou rezervací, mezi chráněné objekty patří řada usedlostí, kaple Panny Marie Bolestné z r. 1781, trojhranná kaplička, boží muka nebo poklona na cestě k Bitovu.

Deštná

Blansko

49°36'50.34"N; 16°33'43.65"E

Obec prvně připomínána r. 1317. Pozdně barokní kostel sv. Petra a Pavla z let 1781–1782 na místě starší stavby. Jižně stopy hradu Rumberk z r. 1274, zanikl za husitských válek, dochován kuželovitý pahorek s příkopem a dvojitým valem.

Deštná

Č. Lípa

50°31'21.64"N; 14°31'6.04"E

Ves nad Liběchovkou připomínána kolem r. 1350, nyní část města Dubá. Pův. románský kostel sv. Václava z doby před r. 1230 barokně upraven v letech 1763–1766.

Deštná

Jindř. Hradec

49°15'56.68"N; 14°55'26.32"E

Pův. obec připomínána r. 1294, status města z r. 1847 obnoven r. 2006. Románsko-gotický kostel sv. Ottona, jediný tohoto zasvěcení u nás, vystavěn řádem německých rytířů ve 13. stol., věž přestavěna r. 1687, barokní úpravy z r. 1733. Barokní fara z 2. poloviny 17. stol. s nástrojnými malbami. R. 1599 objeven pramen léčivé vody, při něm vzniklo poutní místo s renes. kaplí sv. Jana Křtitele z r. 1602 a láně, velmi oblíbené v 17. stol., po požáru počátkem 20. stol. pramen stačen jako minerální voda Deštenka. Na náměstí barokní kašna se sochou anděla z r. 1888. Kamenný sloup z r. 1658. U hřbitova boží muka z doby kolem r. 1800, u nich křížový kámen ze 16. stol. Na hřbitově udržovaný hrob významného rakouského hudebního skladatele Karla Ditterse z Dít-

tersdorfu (1739–1799). Tradiční provaznictví připomíná muzeum z r. 1998. Letecké muzeum z r. 2008.

Deštná – Dittersův hrob

Deštné

Opava

49°53'39.6"N; 17°40'56.28"E

Ves poprvé zmiňována r. 1320 v majetku olomouckých biskupů, nyní část obce Jakartovice. Tvrz doložená r. 1480 přestavěna na přelomu 17. a 18. stol. na trojkřídlý barokní patrový zámek, nyní částečně zřícený. Za zámkem zbytek anglického parku. Gotický kostel Navštívení Panny Marie ze 14. stol. upraven v 19. stol., u něj socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1727.

Deštné v Orlických horách

Rychnov n. Kn.

50°18'16.42"N; 16°21'1.69"E

Pův. dřevorubecká obec připomínána r. 1362, v období mezi světovými válkami rozvoj turistického ruchu, nyní největší rekreační středisko Orlických hor. Dochovány rekreační roubené chalupy. Barokní kostel sv. Máří Magdalény z let 1723–1726 s cennými barokními varhanami z r. 1729, před ním rokokové sousoší sv. Rodiny z r. 1781. Poblíž muzeum zimních sportů, turistiky a řemesel z r. 1990. Na okolních kopcích lyžařské terény.

Deštnice

Louny

50°13'51.13"N; 13°36'36.76"E

Chmelařská obec prvně doložena r. 1368. Pozdně barokní kostel Navštívení Panny Marie z r. 1783.

Dětenice

Jičín

50°22'6.16"N; 15°10'12.41"E

Obec připomínána již r. 1052. Renes. tvrz v letech 1762–1765 přestavěna na pozdně barokní zámek, dvoupatrovou obdel-

nou budovu s nárožní věží z r. 1619, zdevastovaná stavba v letech 1998–2000 obnovena novými majiteli a zpřístupněna veřejnosti. V přilehlém parku řada klasicistních soch a kašna z r. 1860, na okraji barokní sochy sv. Barbory a Ondřeje z 1. poloviny 18. stol. Novogotická kaple sv. Jana Nepomuckého z r. 1881 se sochou světce z r. 1711. V obnoveném zámeckém pivovaru živé muzeum pivovarnictví a proslulá středověká krčma.

Dětmarovice

Karviná

49°53'42.6"N; 18°27'11.8"E

Průmyslová obec prvně zmíněna r. 1305. Novorománský římskokatolický kostel sv. Máří Magdalény z let 1869–1870. Něbrojova kaple z r. 1860. Na severním okraji vystavěna v letech 1971–1976 mohutná tepelná elektrárna.

Dětřichov

Svitavy

49°48'0.87"N; 16°31'50.34"E

Obec prvně připomínána r. 1347, pův. zvána Dittersdorf. Kostel sv. Petra a Pavla gotického původu ze 14. stol. obnoven po požáru koncem 18. stol., ohrazen hřbitovní zdí s branou. Před hřbitovem kříž z r. 1806. Při východním okraji daňčí farma.

Dětřichov

Liberec

50°53'35.16"N; 15°2'50.21"E

Obec založena během německé kolonizace ve 14. stol. jako Dittersbach, prvně písemně zmíněna r. 1409. Kostel sv. Anny gotického původu přestavován v letech 1720, 1840 i později, věž z r. 1619. Proti kostelu zbytek barokního hospodářského dvora z 18. stol. Rozparcelováním panského dvora r. 1780 vznikla jihozápadně u příhraničního lesa nová osada Kristiánov (Christiansau), nazvaná podle zakladatele hraběte Kristiána Filipa Clam-Gallase. Na východním okraji zachován velký dům lužického typu s roubeným přízemím a hrázděným patrem.

Dětřichov nad Bystřicí

Bruntál

49°49'54.51"N; 17°24'8.48"E

Obec u pramenů Bystřice připomínána r. 1320, pův. název Ditrichova Lhota. Barokní kostel sv. Jiří z doby kolem r. 1750. Východiště na horu Slunečná – viz samostatné heslo.

Dětřichovice

Bruntál

50°3'7.56"N; 17°26'40.79"E

Převážně rekreační chalupářská ves, nyní část obce Světlá Hora. Hodnotný, avšak zchátralý pozdně barokní kostel sv. Michaela archanděla s areálem hřbitova a ohradní zdí z let 1771–1773, před hřbitovem litinový kříž z r. 1855.

Devět skal

Žďár n. S.

49°40'14.71"N; 16°1'56.17"E

Nejvyšší hora Žďárských vrchů (836 m n. m.) a druhá nejvyšší na celé Českomoravské vrchovině, na vrcholu skalní labyrint tvořený třemi hřebeny s devíti věžemi, které daly vrchu pojmenování. Na hlavním skalním bloku upravená vyhlídka zajištěná zábradlím. Rulový vrchol prohlášen r. 1976 přírodní památkou, vedou k němu značené turistické stezky ze šesti směrů, nejkratší z Herálce.

Děvičky

Břeclav

48°52'25.66"N; 16°39'26.17"E

Zeměpanský hrad Děvičky na severním výběžku Pavlovských vrchů doložen r. 1222, stavbu bez věže chránila silná obvodová hradba. Od r. 1334 v majetku Lichtenštejnů. V 16. stol. doplněn o předsunutou dělovou baštu, zničen Švédy r. 1645. Volně přístupná zřícenina na vápencových skalách dostupná po značených cestách z Pavlova a Dolních Věstonic. Daleký rozhled.

Děvín

Č. Líba

50°41'34.8"N; 14°51'17.29"E

Hrad Děvín na výrazné kupě nad Hamerským rybníkem založen před r. 1250, krátce královský, pustl od 17. stol. Zachovány zbytky vstupního traktu, paláce se sklepením, obvodová hradba a hluboká studna, na předhradí pozoruhodná, ve skále tesaná otevřená bašta. Areál hradu porostlý mohutnými buky, na sousedním Hamerském Špičáku stopy předsunutého opevnění. Přístup po značené cestě z Hamru na Jezeře.

Děvín

Břeclav

48°52'9.6"N; 16°39'2.09"E

Nejvyšší bod (549 m n. m.) a nejmohutnější vápencové bradlo Pavlovských vrchů. Od r. 1946 nejvýznamnější národní přírodní rezervace v Chráněné krajinné oblasti Pálava s unikátní faunou a flórou, přístupná naučnou stezkou. Na vrcholu kovový stožár vysílače z r. 1974, na severním výběžku zřícenina hradu Děvičky – viz samostatné heslo.

Diana

Tachov

49°37'53.14"N; 12°35'41.46"E

Pův. sklářská osada v hlubokých lesích s barokním loveckým zámkem z r. 1742, vystavěn na půdorysu kříže se střední kopulí údajně podle plánů Jana Blažeje Santiniho a nazván podle bohyně lovu. Dřevěná kaple z r. 1939. Někdejší dřevařský podnik Kolowratů z r. 1930 připomínají základy a komín. U osady, nyní části obce Rozvadov, přírodní rezervace ze zbytkem pův. pralesa.

Dianin Dvůr

Domažlice

49°29'16.12"N; 12°38'59.74"E

Na místě vyhořelého hospodářského dvora při bavorské hranici poblíž nynější obce Rybník vystavěn r. 1819 lovecký zámeček Dianahof doplněný r. 1825 o kapli sv. Kryštofa. V okolí r. 1870 zřízena velká jelení a daňčí obora. Nyní na místě jen zarostlá zřícenina.

Díly

Domažlice

49°26'42.26"N; 12°47'10.44"E

Obec, pův. dřevařská ves na úpatí Haltravy, založena r. 1788 jako Nový Postřekov, současný název od r. 1952. V obci rekreačního charakteru dochováno několik roubených staveb, na návsi rázovitá kaple z r. 1947. Jižně vrch Sádek (854 m n. m.) s lyžařským areálem.

Dírná

Tábor

49°14'33.11"N; 14°50'37.03"E

Obec prvně zmíněna r. 1354. Na místě tvrze vybudován v 1. polovině 17. stol. pozdně renes. zámek, vyhořel r. 1636, do současné barokní podoby upraven v letech 1757–1759. Kolem anglický park, objekt v restituci vrácen pův. majitelům. Patrový zámecký špýchar z 18. stol. se štítu. Na hřbitově kostel sv. Vavřince gotického původu patrně ze 14. stol., po požáru z r. 1630 přestavěn a doplněn o věž, rozšířen a opraven v letech 1875 a 1898. Monumentální sloupková boží muka z 2. poloviny 17. stol.

Diváky

Břeclav

48°59'18.38"N; 16°47'18.71"E

Vinařská obec na úpatí Žďánického lesa prvně zmíněna r. 1210. Barokní zámek, pův. klášterní rezidence z konce 17. stol., později upraven empírově, po 2. světové válce sídlo odborných škol, od r. 2006 v soukromém vlastnictví, částečně zřícen. Kolem cenný anglický park s hrobní kaplí z r. 1832. Kostel Nanebevzetí Panny Marie gotického původu z 13. stol. přestavěn pseudoslohově v letech 1873–1875. Barokní socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1722. V obci dlouhá léta žili spisovatelé a dramatici, bratři Alois (1861–1925) a Vilém (1863–1912) Mrštíkovi, v jejich domě památník, na býv. škole pamětní deska, na hřbitově Vilémův hrob s křížem od Dušana Jurkoviče.

Dívčí Hrad

Bruntál

50°14'43.43"N; 17°38'6.32"E

Obec pův. zvaná Děvice a pak německy Maidelberg doložena ve 13. stol. jako součást opavského knížectví. Gotický hrad prvně zmíněný r. 1385 pobořen r. 1474 uherským vojskem Matyáše Korvína, po r. 1571 přestavěn na renes. zámek. Opevněná renes. patrová stavba na čtvercovém půdorysu se čtyřmi nárožními věžemi, v 17. stol. upravená barokně a r. 1871 romanticky, od r. 1768 majetek řádu johanitů, za osvobozovacích bojů pobořen a zapálen dělostřelbou, v letech 1962–1969 upraven na skladové prostory, od r. 2000 nevyužíván. Z pův. hradu zachována hradební zeď se třemi válcovými baštami a kamenný most přes příkop, součástí zámku konírna ze 16. stol., sýpka a park se dvěma kašnami. V podhradí pozdně barokní socha sv. Jana Nepomuckého z konce 18. stol.

Dívčí Kámen

Č. Krumlov

48°53'23.33"N; 14°21'29.24"E

Hrad zvaný česky Dívčí Kámen nebo zkomoleně německy Maidštejn či Menštejn založen r. 1349 Rožmberky na ostrohu nad soutokem Vltavy a Křemžského potoka a vybudován ve dvou stavebních etapách. V letech 1350–1360 vzniklo obytné jádro s dvoupatrovým západním palácem a ohradní zdí, zbylá část kolem r. 1383. Udržován do r. 1506, poté opuštěn a zčásti rozebrán na stavební kámen. Mohutná zřícenina od r. 2005 majetkem městyse Křemže, v turistické sezóně placená prohlídka. Přístup po značených cestách od Třísova nebo údolím Křemžského potoka od Holubova.

Divice

Louny

50°16'32.8"N; 13°48'59.78"E

Ves poprvé doložena r. 1318, nyní část obce Vinařice. Pův. vladycké sídlo přestavěno r. 1346 na gotickou tvrz a po

r. 1560 upraveno na renes. zámek, který byl r. 1810 s přilehlým pivovarem zbořen, zachována jen dominantní čtyřpatrová věž. Na návsi kaple z r. 1893. Rodiště hudebního skladatele Jana Nepomuka Venta (1745–1801), Mozartova přítele a znalce jeho tvorby.

Divišov

Benešov

49°47'18.75"N; 14°52'37.33"E

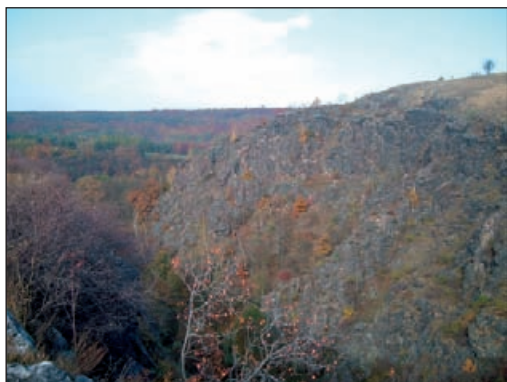
Obec prvně zmiňována r. 1241, status městyse z r. 1545 obnoven r. 2006. V místě pův. gotické svatyně barokní kostel sv. Bartoloměje z let 1745–1746, věž z r. 1795, v rodinné hrobce Šternberků pohřbena i dcera krále Jiřího z Poděbrad Eliška. U kostela na náměstí barokní fara. Empírová synagoga z počátku 19. stol., od r. 2004 regionální židovské muzeum. Naučná stezka rytíře Jana Kryštofa Šice do Českého Šternberka. Tradice výroby motocyklů, od r. 1948 továrna na výrobu závodních motocyklů značky ESO, později JAWA, plochá dráha. Severovýchodně v místní části Měchnov barokně upravený kostel románského původu z 13. stol. Při silnici židovský hřbitov z r. 1776.

Divoká Šárka

Hl. m. Praha

50°5'40.15"N; 14°19'21.46"E

Hluboká soutěska Šáreckého potoka v buližnickových skalách opředená pověstmi, jedno z nejcněnějších chráněných území v Praze, rezervace od r. 1964, součást přírodního parku Šárka-Lysolaje. Na Kozákově a Šestákové skále archeologické lokality z doby kamenné, horolezecké terény. Před soutěskou na potoce vodní nádrž Džbán z r. 1968 o rozloze 18 ha s koupalištěm.

Praha – Divoká Šárka

Dlažkovice

Litoměřice

50°27'50.84"N; 13°57'50.31"E

Obec připomínána po r. 1050. Raně barokní kostel sv. Václava z let 1672–1675, při něm barokní zvonice, pozdně barokní fara z r. 1793. Barokní zámek ze 17. stol. empírově upraven r. 1811, účelově využit. V minulosti nálezy českého granátu.

Dlažov

Klatovy

49°21'53.55"N; 13°9'57.12"E

Obec prvně doložena r. 1379. Barokní zámek z 18. stol. postavený na místě tvrze zničen požárem r. 1946. Kostel sv. Antonína Paduánského vznikl v 18. stol. rozšířením starší kap-

le, věž přistavěna r. 1849. Fara z r. 1835. Západně na návrší kaple sv. Markéty z r. 1886, opravena r. 2002.

Dlouhá Brtnice

Jihlava

49°14'1.46"N; 15°36'13.05"E

Obec prvně zmíněna r. 1355. Pův. gotický kostel sv. Václava z r. 1444 upraven po r. 1844. Smírčí kámen s křížem a mečem. Lidový dům z r. 1836 se zdobeným štítem. Pamětní deska na rodném domě Františky Jelínkové (1880–1972), vlastenky působící před 1. světovou válkou v české menšině ve Vídni.

Dlouhá Lhota

Blansko

49°25'40.03"N; 16°30'35.42"E

Obec prvně zmíněna r. 1365. Klasicistní kostel sv. Bartoloměje z r. 1804. V letech 1944–1945 sídlo partyzánského štábu, pamětní deska.

Dlouhá Lhota

Příbram

49°43'13.72"N; 14°7'30.95"E

Obec prvně doložena r. 1336 pod názvem Bavorova Lhota. V místě pův. tvrze vystaven kolem r. 1800 klasicistní zámek s terasou s vojenskými emblémy, za ním anglický park. Gotický kostel sv. Jana Evangelisty se vzácným skládacím oltářem z konce 14. stol., v současné podobě po přestavbě r. 1897, na hřbitově barokní márnice. Pod kostelem barokní socha sv. Jana Nepomuckého z 2. poloviny 18. stol. krytá stříškou. Severně od obce sportovní letiště.

Dlouhá Loučka

Olomouc

49°49'1.35"N; 17°11'6.17"E

Protáhlá obec prvně připomínána r. 1333, do r. 1949 dvě samostatné vsi Horní a Dolní. V Horní Dlouhé Loučce hodnotný barokní zámek z r. 1709 s renes. jádrem, po bitvě u Slavkova upraven na ruský lazaret, kolem r. 1838 klasicistně přestavěn a přistavěna novobarokní kaple sv. Alžběty. V Dolní Dlouhé Loučce pozdně renes. tvrz z let 1590–1612 přestavěná v 17. stol. na raně barokní čtyřkřídly zámeček s nárožními arkýři zcela znehodnocený pozdějšími úpravami. Pův. pozdně gotický kostel sv. Bartoloměje z konce 15. stol. s renes. věží barokně upraven r. 1786, boční barokní kaple z r. 1715. U kostela kamenný kříž z r. 1816, na mostě socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1712. Severně nad obcí památník z r. 1894 na paměť zemřelých ruských vojáků z lazaretu.

Dlouhá stoka

Cheb

50°1'42.2"N; 12°40'38.01"E

Dlouhá stoka, německy Flossgraben, je umělý vodní tok široký průměrně 2 m a vybudovaný pro potřeby rudného hornictví v letech 1531–1536. Při délce 24 km na ni navazovalo 30 km dalších kanálů, sloužila k pohonu strojů, odvodňování dolů, dopravě dřeva a poháněla 52 rudných mlýnů. Vycházela z Kladského rybníka a končila u Horního Slavkova.

Dlouhá Třebová

Ústí n. O.

49°56'24.23"N; 16°25'30.21"E

Obec prvně připomínána r. 1292. Ze středověké tvrze v místě zvaném Starý zámek zachovány jen terénní vlny, zdivo ro-

zebráno na stavební materiál. Novogotický kostel sv. Prokopa z let 1905–1906. Na návrší novogotická hřbitovní kaple sv. Josefa z r. 1898. Sochy sv. Prokopa a Jana Nepomuckého z 19. stol.

Dlouhá Ves

Havl. Brod

49°34'44.86"N; 15°40'26.78"E

Obec prvně uváděna r. 1256. Na návsi kostel sv. Mikuláše gotického původu z 13. stol., upraven pozdně goticky kolem r. 1500 a barokně v 17. stol., v presbytáři vzácná gotická kamenná Pieta z doby kolem r. 1380. Za obcí kaple sv. Anny, cenná socha světice z doby kolem r. 1500 přenesena do kostela. Rodiště lékaře a epidemiologa Jaroslava Jerie (1894–1981).

Dlouhá Ves

Klatovy

49°11'46.36"N; 13°30'24.97"E

Obec prvně uváděna r. 1290. Starší tvrz přestavěna r. 1732 na dvoukřídlý patrový barokní zámek, upraven na nevýznamný hospodářský objekt. Barokní panská sýpka z r. 1718. Gotický kostel sv. Filipa a Jakuba ze 14. stol. barokně přestavěn r. 1711. Socha sv. Jana Nepomuckého z počátku 19. stol. Zajímová ulicová zástavba z 19. stol. s dvojdomky pro dřevařské dělníky, v minulosti vaziště vorů. Východně židovský hřbitov z 18. stol.

Dlouhé Stráně

Šumperk

50°4'34.65"N; 17°9'38.98"E

Unikátní přečerpávací elektrárna vybudována ve vysokohorském prostředí Jeseníků v letech 1978–1996. Skládá se ze dvou nádrží, objekt vlastní elektrárny kromě velína ukryt v podzemí. Dolní nádrž na Divoké Desné o rozloze 18 ha má hráz dlouhou 271 m a 50 m vysokou, v nočních hodinách je z ní voda přečerpávána do horní nádrže, která má podobu bazénu o rozloze 15 ha na zarovnaném vrcholku v masivu Mravenčnicku ve výši 1350 m n. m., a v období energetické špičky vypouštěna přiváděčem o délce 1,5 km na turbíny v podzemí. Dílo podle výsledků ankety r. 2005 zařazeno mezi 7 divů republiky.

Dlouhomilov

Šumperk

49°54'23.5"N; 16°59'27.67"E

Obec prvně zmíněna r. 1356, od r. 1995 památková zóna. Dochováno několik lidových statků empírového typu. Barokní kostel Všech svatých ze 17. stol. rozšířen r. 1832, u něj klasicistní kříž z r. 1779. Empírová socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1839.

Dlouhý Most

Liberec

50°42'41.99"N; 15°4'35.82"E

Obec poprvé uvedena r. 1547, pův. luteránská osada německých uhlířů. Barokní kostel sv. Vavřince z let 1696–1699. Fara z r. 1787.

Dnešice

Plzeň-jih

49°36'14.5"N; 13°15'59.81"E

Obec uváděna r. 1115 jako majetek kladrubského klášte-
ra. Pův. gotický kostel sv. Václava zmiňován r. 1352, r. 1811 upraven a přistavěna věž, u něj barokní fara.

Dobev

Písek

49°17'43.35"N; 14°2'51.46"E

Obec prvně zmíněna r. 1318. Vladycká tvrz zanikla beze stopy. Gotický kostelík sv. Brikcí ze 14. stol. barokně přestavěn v 18. stol. Na východním okraji objeveno starověké sídliště z doby před 3000 lety. V části Nová Dobev ojedinělé uspořádání dvojdomků z konce 18. stol. Severně od obce na vrchu Velký Kamýk (531 m n. m.) 65 m vysoká technologická věž z r. 2002 s ochozem rozhledny ve výši 31 m.

Dobrá

Frýdek-Místek

49°40'34.59"N; 18°24'25.25"E

Velká obec na Ostravici prvně zmíněna r. 1305. Raně barokní farní kostel sv. Jiří z let 1681–1686, věž přistavěna r. 1816. Kaple sv. Anny z r. 1884, barokní fara. Barokní hospoda z přelomu 17. a 18. stol., za domem barokní sýpka z 18. stol. Zachováno několik lidových dřevěných staveb.

Dobrá Voda

Jihlava

49°10'29.5"N; 15°22'49.27"E

Osada, nyní část obce Mrákotín, doložena v 17. stol. jako malé lázně u sirnato-železitého pramene, v minulosti v okolí těžba zlata a stříbra. Severně nad vsí barokní, pův. hornický kostelík sv. Jáchyma z r. 1682, z návrší rozhled do kraje.

Dobrá Voda

Příbram

49°33'22.5"N; 14°0'11.07"E

Osada kolem poutní kaple, nyní část města Březnice. Raně barokní kaple sv. Máří Magdalény z r. 1642 nad sirnato-železitým pramenem, v 19. stol. při ní lázně, poblíž socha sv. Františka z r. 1798. Východně od vsi při železniční trati zříceniny tvrze Hrochův Hrádek, založena kolem r. 1200, opuštěna r. 1475, zachováno vysoké torzo obytné věže. Jižně nad druhým břehem říčky Skalice návrší Bozeň, na něm slovanské hradiště z 9. stol. s dochovanými valy. Na úbočí okraj osady Strážiště s chátrajícím hřbitovním, pův. gotickým kostelem sv. Jana Křtitele, přestavěným barokně v letech 1613–1616.

Dobrá Voda

Klatovy

49°9'21.63"N; 13°26'25.29"E

Osada prvně vzpomínána r. 1602, nyní část města Hartmanice. Barokní kostel sv. Vintíře z r. 1734, věž z r. 1777, po zdevastování opraven r. 1995 a vybaven unikátním skleněným oltářem a skleněnou křížovou cestou, dílem sklářské výtvarnice Vladimíry Tesařové (1958). V sousedství kaple s pramenem železité vody. Naproti rodný dům Dr. Šimona Adlera (1884–1944), židovského rabína umučeního v Osvětimi, pamětní deska, od r. 1997 muzeum nesoucí jeho jméno a věnované tradicím židovské menšiny. Nad osadou vrch Březník (1006 m n. m.) s vyhlídkovým žulovým skaliskem a vytesanými schody, pod ním kaplička sv. Vintíře na místě poustevny z 11. stol., v níž údajně žil poustevník Vintíř (Günther), stavba z r. 1992 nahradila starší odstřelenou vojáky v 50. letech 20. stol.

Dobrá Voda – skleněný oltář

Dobrá Voda u Českých Budějovic č. Budějovice

48°57'59.38"N; 14°31'46.09"E

Obec založena jako osada kolem stříbrného dolu r. 1555, součástí Rudolfovského rudného revíru, později poutní místo a býv. lázně nad pramenem. Vrcholně barokní poutní kostel Panny Marie Bolestné z let 1733–1739 podle projektu K. I. Dienzenhofera, jeden z nejceněnějších barokních kostelů jižních Čech. Od pramene ke kostelu křížová cesta s barokně-klasicistními kapličkami z r. 1839 a novými obrazy z r. 1996. Fara přestavěna ze starší kaple ze 17. stol. Dochován portál štoly sv. Barbory.

Dobrá Voda u Nových Hradů č. Budějovice

48°44'19.05"N; 14°43'32.15"E

Osada nad léčivým pramenem objeveným r. 1698, pův. lázně a poutní místo Brünnl, nyní část obce Horní Stropnice. Zdaleka viditelný dvouvěžový barokní poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie (též Panny Marie Dobré rady) s bohatou vnitřní výzdobou nechal postavit v letech 1708–1715 hrabě Karel Albert Buquoy. Volně přístupný pramen léčivé vody vyveden pod dvouramenné schodiště. Barokní fara z r. 1719 upravena na domov řeholnic. Barokní trojkřídlý zámček z r. 1718 zbořen r. 1963. Z prostranství před kostelem daleký rozhled.

Dobrá Voda u Nových Hradů

Dobranov

Č. Lípa

50°41'7.3"N; 14°35'52.67"E

Ves doložena r. 1352, nyní část města Česká Lípa. Pův. gotický kostel sv. Jiří z r. 1379 barokně přestavěn r. 1700 a rozšířen r. 1760.

Dobré

Rychnov n. Kn.

50°16'8"N; 16°15'49.55"E

Obec prvně doložena r. 1367, v 19. stol. dolování železné rudy. Barokní kostel sv. Petra a Pavla z let 1739–1741. Pozděně barokní fara z konce 18. stol. Sochy sv. Rodiny a sv. Jana Nepomuckého z 2. poloviny 18. stol.

Dobré Pole

Břeclav

48°49'28.97"N; 16°32'8.63"E

Pohraniční vinařská obec prvně doložena r. 1350, od r. 1584 do 2. světové války osídlena Chorvaty a Němci. Kostel sv. Cecilie vznikl v polovině 18. stol. rozšířením kaple goticko-renes. původu, upraven r. 1852, sochy sv. Floriána a Jana Nepomuckého. Jižně od obce přírodní památka Slanisko s výskytem vzácné slanomilné vegetace.

Dobrná

Děčín

50°46'27.22"N; 14°17'37.18"E

Obec prvně zmíněna r. 1543. Na návsi hrázděná kaple s hranolovou věží a zvoničkou. Severozápadně od obce na Sokolím vrchu (506 m n. m.) betonová, 51 m vysoká rozhledna z r. 2003 s vyhlídkovou plošinou ve výši 31 m.

Dobročkovice

Vyškov

49°9'46.79"N; 17°6'32.31"E

Obec prvně zmíněna r. 1348. Tvrz ze 16. stol. brzy zcela zanikla v nových hospodářských stavbách. Kostel Všech svatých gotického původu ze 14. stol. při barokní přestavbě v 2. polovině 17. stol. doplněn o věž, nový presbytář vystaven r. 1792. V obci několik kamenných křížů z 1. poloviny 20. stol.

Dobrochov

Prostějov

49°23'8.31"N; 17°6'23.32"E

Obec prvně zmíněna r. 1337. Kaple Panny Marie z let 1927–1932, u ní kamenný kříž z r. 1894. V obci automuzeum z r. 1973, soukromá sbírka vozů Praga Piccolo. Východně návrší Předina (313 m n. m.) považované za střed Moravy, v sousedství stožáru vysílače o výšce 171 m od r. 2001 volně přístupná dřevěná, 10 m vysoká rozhledna s vyhlídkovou plošinou ve výši 8 m.

Dobroměřice

Louny

50°22'18.31"N; 13°47'35.42"E

Obec na břehu Ohře doložena r. 1238. Na návsi raně gotický kostel sv. Matouše z 13. stol. s gotickými malbami, hranolovou věží a renes. atikovými štíty. Přes Ohři k Lounům záplavový, tzv. inundační most, dlouhý 282 m, technická památka z r. 1863. Severně od obce Červený vrch (275 m n. m.), dříve zvaný Stříbrník, na vrcholu turistická Ejemova chata z r. 1911, její součást tvoří dřevěná věžička zvaná Frotzlova rozhledna.

Dobromilice

Prostějov

49°21'29.71"N; 17°8'24.68"E

Obec prvně připomínána r. 1280. Na místě tvrze vystaven koncem 16. stol. pozdně renes. zámek, přestavován v 17. a 18. stol., r. 1996 restituován arcibiskupstvím olomouckým, účelově využit. U něj barokní sýpka. Kostel Všech svatých románského původu z 13. stol. přestavěn barokně po požáru r. 1622, rozšířen r. 1762, u něj hrobka s kaplí z r. 1875. Kamenný barokní most se sochami sv. Jana Sarkandra a Jana Nepomuckého z doby kolem r. 1700, v obci barokní socha sv. Jana Evangelisty.

Dobronice u Bechyně

Tábor

49°20'31.21"N; 14°29'54.4"E

Obec prvně doložena r. 1220. Nad ní na skalnatém ostrohu hrad patrně z 1. poloviny 14. stol., koncem 15. stol. pozdně gotický přestavěn a rozšířen o goticko-renes. objekt tzv. Nového zámku, do r. 1773 udržován jako letní sídlo opavských jezuitů, poté zpustl, v letech 1882–1895 provedeno zajištění zřícenin, další úpravy po r. 1972. Zřícenina vrácena v restituci, mohutná válcová věž zpřístupněna během sezóny jako rozhledna. V obci ojediněle zachována roubená usedlost s doškovou střechou. Na návsi romantická kaple sv. Václava z 19. stol., pod hradem kaple sv. Jana Nepomuckého z 18. stol. Na návrší nad obcí gotický kostel Panny Marie ze 14. stol., upravován po r. 1500 a v 17. stol.

Dobrošov

Náchod

50°24'9.25"N; 16°12'1"E

Ves na stejnojmenném vrchu (622 m n. m.) prvně uváděna r. 1415, nyní část města Náchod. Kaple sv. Antonína Paduánského z r. 1935. Na vrcholu západně turistická Jiráskova chata z let 1912–1914, vystavěna podle návrhu Dušana Jurkoviče a převážně krytá šindelem, přestavěna v letech 1921–1923, v restituci vrácena r. 1995 Klubu českých turistů, po rekonstrukci otevřena r. 2002. Součástí chaty 24 m vysoká rozhledna z r. 1923 s vyhlídkovým ochozem ve výši 16 m. Západně dělostřelecká tvrz Dobrošov a nedokončená soustava opevnění z let 1936–1938 s výstavní síní, zpřístupněno r. 1969. Naučná stezka.

Dobrošov – Jiráskova chata

Dobrovice

Ml. Boleslav

50°22'2.09"N; 14°57'44.48"E

Obec prvně připomínána r. 1249, na město povýšena r. 1757. Na náměstí cenná renes. radnice z let 1601–1610 s vysokou věží a mohutnými opěrnými pilíři, restaurována v letech 1924–1925. Socha T. G. Masaryka z r. 1927, obnovena r. 1990. Na místě starší tvrze renes. zámek z r. 1578, přestavěn na cukrovar r. 1831. Goticko-renes. kostel sv. Bartoloměje z let 1569–1571 s barokní věží z r. 1755, před ním socha Immaculaty z r. 1762. Barokní fara z r. 1709. Socha sv. Václava z r. 1757. Městské divadlo zrekonstruováno v letech 2005–2006. Na nádraží působil za protektorátu jako výpravčí Bohumil Hrabal, pamětní deska z r. 2004. Mezi místní rodáky patří geolog Ota Hynie (1899–1968), sexuolog Josef Hynie (1900–1989), architekt a scénograf Bedřich Feuerstein (1892–1936) a herci Jiří Adamíra (1926–1993) a Marie Tomášová (1929). Severovýchodně v místní části Týnec barokní kostel sv. Anny z r. 1725 a zchátralá renes. tvrz. Na severním svahu Chlumu zaniklé lázně Boží Voda z 18. stol. u pramene železité vody. Severozápadně u místní části Chloumek zbytky valů hradu Chlum, zaniklého v husitských válkách, u nich Smetanova myslivna, kde slavný skladatel pobýval r. 1859 u svého bratra. Ve vrcholových partiích Chlumu Švédské šance, mohutný val s hrádební zdí a příkopem z třicetileté války.

Dobrovítov

K. Hora

49°47'14.12"N; 15°19'41.58"E

Obec prvně doložena r. 1352. Patrová tvrz ze 14. stol. přestavěna renesančně, dochovány zbytky sgrafit. Dominantní gotický kostel sv. Václava z počátku 14. stol., později drobné

úpravy v 16. a 20. stol. Jihovýchodně od obce přírodní památka Jánský potok.

Dobrovíz

Praha-západ

50°6'55.66"N; 14°13'9.54"E

Obec prvně zmíněna r. 1238, archeologické nálezy dokládají již keltské i slovanské osídlení, od r. 1995 památková zóna. Historické jádro středověkého původu tvořeno hodnotným souborem lidové architektury, pozdně barokní a empírové usedlosti z let 1800–1850. Barokní kaple Panny Marie z 2. třetiny 18. stol. Při silnici na Jeneč evangelický toleranční hřbitov z r. 1781. Směrem k Bělokům skála s výhledem na Kladno a býv. Žákův mlýn. V obci natáčena filmová pohádka Tři veteráni.

Dobrovíz – statek

Dobrš

Strakonice

49°9'22.02"N; 13°45'15.86"E

Ves založena podle pověsti v 11. stol., prvně zmíněna r. 1352, nyní část obce Dražov. Mohutná renes. tvrz z r. 1561 na místě gotického sídla, barokně přestavována v 17. stol. a později zčásti upravena na školu. Zchátralý objekt nyní opravuje soukromý majitel. Dominantní kostel Zvěstování Panny Marie románského původu z 13. stol. později přestavěný, na hřbitově barokní kostnice. Ve vsi dochovány šumavské roubenky a kaple sv. Jana a Pavla, pův. románská z 13. stol.

Dobruška

Rychnov n. Kn.

50°17'21.42"N; 16°9'32.53"E

Město na Zlatém potoce doloženo r. 1320 na místě trhové osady Lešno, koncem 18. stol. významné středisko obrozeneckých buditelů, postiženo katastrofálními požáry v letech 1806 a 1866. Na náměstí dominantní renes. radnice z 2. poloviny 16. stol. se zpřístupněnou, 45 m vysokou věží, domy poznamenané přestavbami mají často gotická a renes. jádra i podzemní prostory. Barokní kostel sv. Václava z let 1709–1724 na místě zbořeného gotického, u něj raně barokní zvonice z r. 1693, budova děkanství z r. 1809. Severovýchodně nad městem hřbitovní kostel sv. Ducha gotického původu, přestavěn renesančně kolem r. 1550, u něj hranolová raně barokní zvonice z r. 1687 s mohutnou cibulovou bání. Židovská synagoga z poloviny 19. stol. upravena po 2. světové válce na evangelickou modlitebnu. V sousedním tzv. rabinském domě od r. 1984 sídlo vlastivědného muzea založeného r. 1931, v něm též židovská expozice se zachovanou mikve, další expozice v radniční věži a rodném domku obrozeneckého buditele Františka Vladislava Heka

(1769–1847), předlohy pro Jiráskova F. L. Věka. Na náměstí mariánský sloup z let 1733–1736 a pomník F. L. Věka z r. 1962. Barokní sochy Immaculaty, sv. Vavřince a Jana Nepomuckého z 1. poloviny 18. stol. Pozdně rokoková socha Nejsvětější Trojice z r. 1809. Při severním okraji židovský hřbitov z r. 1675. K dalším rodákům patří kronikář a malíř Alois Beer (1833–1897), dramatik a první ředitel Národního divadla František Adolf Šubert (1849–1915), vydavatel Jan Laichter (1858–1946) nebo hudební skladatel Radim Drejsl (1923–1953). Jižně od města vrch Chlum (357 m n. m.) se stopami hradiště z doby bronzové.

Dobřany

Plzeň-jih

49°39'17.05"N; 13°17'52.29"E

Město na Radbuze doloženo prvně r. 1243. Na náměstí pův. raně gotický kostel sv. Mikuláše barokně přestavěný v 17. a 18. stol., u něj 45 m vysoká barokní zvonice z r. 1700. V rohu barokní dvanáctiboká centrální stavba kostela sv. Víta s cenným vybavením, čtyřmi portály a lucernovitou věžičkou z let 1727–1733, dílo Jakuba Augustona. Na náměstí několik chráněných domů. Trojobloukový pozdně gotický most přes Radbuze z r. 1585, významná technická památka, na něm socha sv. Jana Nepomuckého, nyní z r. 1998. V letech 1876–1883 vybudován na jižním okraji rozlehlý areál ústavu choromyslných s kostelem. Město těžce postiženo v dubnu 1943 jako mylný cíl náletu, zahynulo 200 osob, především chovanců ústavu.

Dobřany

Rychnov n. Kn.

50°19'16.52"N; 16°17'14.64"E

Obec prvně připomínána r. 1361. Na návrší nad Zlatým potokem malé zbytky hradu neznámé historie z přelomu 13. a 14. stol., dochovány příkopy a základy paláce a věži. Na návsi barokní kostel sv. Mikuláše z r. 1738, vybudován místo staršího dřevěného. Roubená barokní fara z r. 1776. Motokrosový a autokrosový areál.

Dobřejuvice

Praha-východ

49°58'38.8"N; 14°33'13.12"E

Obec prvně zmíněna r. 1309. V místě býv. tvrze barokní zámeček z konce 17. stol., čtyřkřídlá patrová stavba s kaplí. Rodiště spisovatele Karla Dewettera (1882–1962) a hudebního skladatele Václava Vačkáře (1881–1954), pamětní deska.

Dobřeh

Mělník

50°28'45.51"N; 14°33'24.93"E

Obec uprostřed lesů Kokořínska prvně zmíněna r. 1402, od r. 1995 památková zóna. Zachovány roubené chalupy a statky s barokními branami. Památné lípy. Při silnici na Dolní Vidim ve skále tesaný reliéf Ukřižovaného z doby po r. 1750.

Dobřeh

K. Hora

49°56'22.06"N; 15°9'10.13"E

Ves prvně připomínána r. 1310, nyní část obce Suchdol. Goticko-renes. kostel sv. Václava ze 16. stol. s nízkou věží, upravený v 2. polovině 17. stol., několik cenných renes. náhrobníků. Na návsi barokní socha sv. Floriána z poloviny 18. stol.

Dobřenice

Hradec Kr.

50°8'56.97"N; 15°38'33.09"E

Obec prvně připomínána r. 1339. Na místě pův. tvrze vystavěn r. 1696 barokní zámek, vypálen vzbouřenými sedláky r. 1775, obnoven r. 1865 jako novoklasicistní patrová vila, u něj brána z 20. stol. se sochami lvů a cenný zámecký park o rozloze 24 ha s několika rybníčky. Barokní kostel sv. Klimenta z r. 1740 na místě starého dřevěného, uvnitř hrobka Dobřenských. Barokní schodiště se sochami z téže doby, na kostelní zdi a ve zdi hřbitova renes. náhrobníky. Barokní fara z r. 1740. Památné lípy a dub.

Dobříčany

Louny

50°18'14.33"N; 13°36'20.98"E

Ves prvně zmiňována r. 1318, nyní část obce Liběšice. Středověká tvrz z 15. stol. přestavěna r. 1620 na renes. zámek a v 2. polovině 17. stol. na barokní s rozsáhlým parkem, nyní zchátralý. Pův. gotický kostel Narození Panny Marie přestavěn r. 1878.

Dobřichov

Kolín

50°4'41.88"N; 15°1'56.31"E

Obec připomínána r. 1352. Na návrší kostel Nejsvětější Trojice předrománského původu, později upraven goticky a barokně. U kostela barokní fara z 2. poloviny 18. stol., pod ním barokní kříž na sloupku z r. 1791. Na ostrožně proti kostelu významné archeologické naleziště Píchora, žárové pohřebiště z 1.–2. stol., na vrchu pomník na počest archeologického výzkumu z konce 19. stol., jediný svého druhu u nás. Za hřbitovem další žárové pohřebiště Třebická. Jihovýchodně přírodní památka Sládkova stráž.

Dobřichovice

Praha-západ

49°55'40.44"N; 14°16'39.73"E

Obec na Berounce prvně zmíněna r. 1253, na město povýšena r. 2006. V letech 1253–1948 v majetku řádu křižovníků s červenou hvězdou. Řádová gotická tvrz upravena v 16. stol. renesančně, r. 1676 přestavěna na trojkřídlý barokní zámek s hranolovou věží a barokní kaplí sv. Judy Tadeáše s hodnotným pův. zařízením, nynější podoba z doby po požáru r. 1779. Barokní socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1729, u ní stejně stará Svatojánská lípa. Rozsáhlá rekreační oblast.

Dobříkov

Ústí n. O.

50°0'5.93"N; 16°8'8.89"E

Obec prvně připomínána r. 1356. Dochováno tvrziště s příkopem a valy, pozůstatek tvrze Dobříkovských nebo též Dobřejevských z Malejova z 15. stol., v jeho areálu zbudován památník prvorepublikového politika Václava Klofáče, který zde po r. 1918 žil. Lidový dřevěný řeckokatolický kostelík z r. 1679, pův. z Podkarpatské Rusi, přenesen na nynější místo r. 1930 a předán církvi čs. husitské. Na návsi pomník Mistra Jana Husa z r. 1912 a pomník Dobřejevských z Malejova z r. 1928.

Dobříň

Litoměřice

50°26'14.85"N; 14°17'37.33"E

Obec prvně doložena r. 1295. Empirový rodný dům básníka Josefa Hory (1891–1945) z r. 1837, pamětní deska a pamětní síň.

Dobříň – rodný dům Josefa Hory

Dobřínsko

Znojmo

49°3'12.03"N; 16°15'38.09"E

Starobylá obec prvně připomínána r. 1131, později majetek hradu Templštejna. Kostel sv. Prokopa z 13. stol., z pův. románské stavby zachována věž, presbytář gotický z 15. stol., loď rozšířena empírově r. 1826. Dvoje barokní boží muka z 18. stol.

Dobříš

Příbram

49°46'57.99"N; 14°10'11.01"E

Pův. osada u královského loveckého hrádku Vargač doloženého r. 1252, po požáru r. 1720 přestavěn na sýpku. Poblíž rokokový trojkřídlý zámek z let 1745–1765 podle francouzských vzorů, u něj terasovitá francouzská zahrada s hodnotnou sochařskou výzdobou a oranžerií a navazující volně přístupný anglický park. Zámek po restituci zpřístupněn veřejnosti, v interiéru též městské muzeum s expozicí čs. motocyklů. Proti němu kostel Nejsvětější Trojice z let 1791–1797, novobarokně upraven r. 1907. U kostela barokní hospodářský dvůr z poloviny 18. stol. Na návrší hřbitovní kostel sv. Kříže z let 1589–1590 přestavěn r. 1803 na panskou hrobku. Pův. podhradní ves zpusťla počátkem 16. stol., nově vysazena v prostoru nynějšího náměstí, městem od r. 1839. Klasicistní radnice z r. 1821 a několik barokních domů. Socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1713. Pomník Mistra Jana Husa z r. 1932. Na vrchu Větrník židovský hřbitov ze 17. stol. Nad městem sanatorium z let 1936–1938.

Dobříš – kostel

místě barokní stavby z r. 1742, která se r. 1888 zřítla. V okolí mnoho pomníků obětem války r. 1866.

Doksany

Litoměřice

50°27'16.42"N; 14°9'37.7"E

Obec na Ohři založena jako zázemí ženského premonstrátského kláštera z r. 1144. Klášter mnohokrát poškozen a obnoven, zrušen r. 1782, poté sloužil jako zámek a hospodářský dvůr. Pův. románský klášter nyní v podobě barokního komplexu ze 17.–18. stol. zahrnuje vstupní bránu, faru, prelaturu, konvent, refektář, barokní soulptury a hospodářské budovy. Klášterní kostel Narození Panny Marie, z pův. románské baziliky zachována krypta a apsida, barokně přestavěn v letech 1710–1720, cenné barokní vnitřní vybavení. Dendrologicky významný klášterní park se zahradní terasou, pavilonem a můstkem přes Ohři. Severně pův. románský hřbitovní kostel sv. Petra a Pavla, barokně upravován po r. 1726. U hřbitova empírová stodola. Jižně od obce mezi rameny Ohře 4 km dlouhý ostrov sv. Klimenta, ves Murý na něm doložená r. 1226 zničená povodní r. 1342, dochován pouze kostelík sv. Klimenta románského původu, v 18. stol. zbarokizovaný a později upravený na obytné stavení.

Doksy

Č. Lípá

50°33'52.18"N; 14°39'9.04"E

Město, dříve zvané Hirschberg, doloženo r. 1293, status města obnoven r. 1960. Od konce 19. stol. rozvoj rekreačního podnikání, úpravy pláží a cest, výstavba hotelů a penzionů. Zástavba převážně empírová. Renes. zámek z doby po r. 1553, barokně upraven počátkem 18. stol. na trojkřídlý objekt s věží obklopený parkem. Pod náměstím roubený hospitálek, pův. chudobinec z r. 1669, v současnosti uvnitř Památník Karla Hynka Máchy, před ním barokní socha sv. Prokopa. Na náměstí pův. gotický kostel sv. Bartoloměje barokně přestavěný r. 1638 a upravovaný kolem r. 1750. Mariánský sloup z r. 1685. Na severním okraji Máchovo jezero – viz samostatné heslo.

Dolánky nad Ohří

Litoměřice

50°28'21.31"N; 14°9'46.5"E

Obec prvně doložena r. 1057. Pův. gotický kostel sv. Jiljí barokně přestavěn r. 1675, u něj barokní zvonice a fara z let 1788–1791. V dolní části nad pramenem barokní kaple z konce 18. stol., u silnice renes. boží muka z r. 1597. Dochovány empírové a secesní domy.

Dolánky u Turnova

Semily

50°36'14.79"N; 15°10'13.82"E

Ves nad Jizerou připomínána r. 1543, nyní část města Turnov. Nad řekou významná památka lidové architektury, tzv. Dlaskův statek z r. 1716, přestavován v letech 1794 a 1841, nazván podle písmáka a hospodáře Josefa Dlaska (1782–1853), zachováno vnitřní zařízení, v areálu také roubená stodola a barokní zvonička, expozice Muzea Českého ráje.

Dolany

Pardubice

50°6'50.85"N; 15°41'20.11"E

Obec prvně doložena r. 1228 v majetku opatovického kláštera. Novorománský kostel sv. Vojtěcha z let 1913–1914. Na

Dobřív

Rokycany

49°42'53.3"N; 13°41'13.29"E

Obec poprvé zmíněna r. 1325, od r. 1995 památková zóna. Nad Padrtrským potokem, též označovaným jako Klabava, vodní hamr doložený r. 1379, v provozu do r. 1956, nyní jako významná technická památka součástí rokycanského muzea. Přes potok barokní kamenný, tzv. Švédský most ze 17. stol. Několik roubených domů ze 17.–19. stol. a býv. zájezdni tzv. Mošnova hospoda z 19. stol., v ní pamětní síň herce Jindřicha Mošny (1837–1911). Řada památných stromů, Laiblova lípa stará 500 let, alej u náhonu s lipami starými 300 let, dva staleté duby.

Dobšice

Znojmo

48°50'59.38"N; 16°4'59.84"E

Obec prvně připomínána r. 1190, v letech 1976–1992 součástí města Znojma, z té doby moderní výstavba. Okolí dějištěm méně známé napoleonské bitvy r. 1809, již padla za obět řada místních obyvatel. V obci dvojice kopií smířčích křížů, zvaných též cyrilometodějské, originály umístěny na radnici. Barokní socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1733 obnovena r. 2005. Pěstování vína, okurek a meruněk.

Dohalice

Hradec Kr.

50°17'15.2"N; 15°41'40.03"E

Obec prvně doložena r. 1352. Na místě gotické tvrže zbořeně počátkem 19. stol. mohutná barokní sýpka. Na návsi pozdně barokní socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1832. Na břehu Bystřice socha Persea z r. 1740, pozůstatek zámku Sadová zničeného požárem r. 1844. Pomník obětem války r. 1866 v podobě stojícího lva přenesen z Vídně r. 1900. V navazující místní části Dohaličky na kopci zdaleka viditelný novogotický kostel sv. Jana Křtitele z let 1894–1896 na

návisi pozdně barokní kaple sv. Floriána z konce 18. stol. a zachovaný statek z 19. stol. s patrovým štítem.

Dolany

Olomouc

49°38'59.31"N; 17°19'20.4"E

Obec pod Oderskými vrchy prvně uváděna r. 1235. Pův. renes. lovecký zámek z r. 1667 využíván obcí. Barokní kostel sv. Matouše z r. 1744 přestavěn r. 1779. Fara z let 1829–1835, ve farské zahradě letohrádek z r. 1810. Pivovar z r. 1786. Severovýchodně zbytky kláštera kartuziánů z r. 1388, zvaného Údolí Josafat, obsazen husity r. 1425 a r. 1437 zbořen, zříceniny kláštera, nyní zvané Kartouzka, po archeologickém průzkumu zpřístupněny.

Dolany

Klatovy

49°26'36.29"N; 13°14'53.92"E

Obec v údolí Úhlavy poprvé doložena r. 1245. Pod návisi zbytky mohutné renes. tvrze se staršími gotickými prvky. Barokní kostel sv. Petra a Pavla z let 1797–1799 s věží ze starší stavby. Několik staveb lidové architektury.

Dolejší Krušec

Klatovy

49°10'59.71"N; 13°28'31.22"E

Ves prvně uváděna r. 1555, nyní část města Hartmanice. Renes. tvrz ze 16. stol. počátkem 18. stol. přestavěna na dvoukřídlý patrový barokní zámek, později účelově upraven. Chráněná lipová alej stará 300 let.

Dolín

Kladno

50°15'7.53"N; 14°6'48.61"E

Zemědělská ves doložena r. 1325, nyní část města Slaný. Zdaleka viditelný kostel sv. Šimona a Judy gotického původu přestavěn barokně r. 1739, věž přistavěna r. 1863 a r. 1864 celá stavba upravena novogoticky.

Dolní Bečva

Vsetín

49°27'14.91"N; 18°11'47.02"E

Obec prvně připomínána r. 1597 jako Velká Bečva, v 18. stol. sklářské hutě, nyní převážně rekreační charakter. Novorománský kostel sv. Antonína Paduánského z let 1905–1906. Pomník popraveného partyzána Hynka Tošenovského.

Dolní Bělá

Plzeň-sever

49°53'50.98"N; 13°16'36.94"E

Obec v minulosti zvaná Český Najštát nebo Böhmisch Neustadtel poprvé zmíněna r. 1315 v souvislosti s gotickým hradem Bělá, který se stal centrem panství. Hrad na vysokém návrší přestavěn v 16. stol. na renes. zámek, který se r. 1755 stal majetkem plaského kláštera, po jeho zrušení zpustl a byl rozebrán. Dochovaly se jen skromné zbytky hradiho zdíva kolem přírodního amfiteátru na býv. nádvoří. Nad potokem klasicistní kostel Povýšení sv. Kříže z let 1820–1822 na místě starší stavby, pod ním barokní fara z r. 1769 se znakem plaského opata. Evangelická Husova kaple z r. 1939. Na obecním úřadu pamětní deska Ludvíka Očenáška (1872–1949), průkopníka raketové techniky a vynálezce, na hostinci recesistická pamětní deska Jára Cimrmana. V místní části Berk Zelené jezírko, zatopený lom na vitriolovou břidlici, nyní v nepřístupné soukromé oboře.

Dolní Benešov

Opava

49°55'17.58"N; 18°6'38.55"E

Obec prvně zmíněna r. 1213, status města z r. 1493 obnoven r. 1996. Zámek složen ze dvou objektů, starší patrová renes. budova vznikla koncem 16. stol. přestavbou gotické tvrze, dvoupatrová barokní část vybudována v 17. stol. a současně založen malý anglický park. Farní kostel sv. Martina z r. 1669 upraven barokně r. 1747, věž přistavěna r. 1860. Novogotická cihlová kaple sv. Kříže z konce 19. stol. Na náměstí socha Immaculaty z r. 1784. Dochován roubený špýchar z počátku 19. stol. Západně přírodní památka Zábřežské louky, rezervace rašelinných luk s mokřadní květenou.

Dolní Beřkovice

Mělník

50°23'34.79"N; 14°27'7.33"E

Obec prvně zmíněna r. 1318. V místě pův. tvrze renes. zámek z r. 1606, novogoticky upraven r. 1853. V 60. letech 20. stol. přestavěn do pův. podoby, v 90. letech v restituci vrácen Lobkowiczům, silně poškozen při povodni r. 2002, nyní v rekonstrukci a veřejnosti přístupný pouze příležitostně, kolem anglický park. Kaple z r. 1853 a barokní stavení s bránou ze 17. stol.

Dolní Bojanovice

Hodonín

48°51'28.27"N; 17°1'47.19"E

Obec prvně doložena r. 1196 v majetku olomouckého kláštera Hradisko, vinařská oblast. Barokní kostel sv. Václava z r. 1734 obnoven po požáru obce r. 1863. Dochována lidová Slovácká chalupa, prochází rekonstrukcí.

Dolní Bolíkov

Jindř. Hradec

49°2'9.97"N; 15°22'11.9"E

Ves s tvrzí prvně doložena r. 1358, nyní část obce Cizkrajov. Tvrz přestavěná na zámek zbořena r. 1883. V minulosti ve vsi papírna a v letech 1810–1853 železárna, zbytky pecí a strusky s příkopem a náhonem severně v údolí potoka. Na návisi pozdně klasicistní kaple sv. Jana Nepomuckého z 1. poloviny 19. stol. a barokní socha téhož světce z r. 1729. Jihozápadně za vsí židovský hřbitov z konce 18. stol.

Dolní Bousov

Ml. Boleslav

50°26'18.19"N; 15°7'41.53"E

Obec v údolí Klenice prvně zmíněna r. 1330, na město povýšena r. 1991. Empírová radnice s věží z 1. poloviny 19. stol. Rozlehlý barokní kostel sv. Kateřiny z let 1759–1760 na elipsovitém půdorysu restaurovan r. 1909. Barokní mariánský sloup z 1. poloviny 18. stol.

Dolní Branná

Trutnov

50°35'29.5"N; 15°35'33.53"E

Obec na potoce Sovinka prvně zmíněna r. 1357, v minulosti těžba měděné rudy, azuritu a malachitu. Novorománský kostel sv. Jiří z let 1857–1860, fara z r. 1863. Při silnici barokní kaplička z 18. stol.

Dolní Břežany

Praha-západ

49°57'50"N; 14°27'32.33"E

Obec prvně zmíněna r. 1332. Pův. renes. čtyřkřídlý dvoupatrový zámek s hranolovou věží z přelomu 16. a 17. stol.,